

VVS-STANDPUNT ACCREDITATIE TWEDE RONDE

Standpunt unaniem goedgekeurd op de algemene vergadering van 6 maart 2008

1. INLEIDING	1
1.1. CONCEPT VAN DIT STANDPUNT	1
1.2. BELANG KWALITEITSZORG & ACCREDITATIE	1
1.3. INTERNATIONALE TENDENS	2
1.4. BESTAANDE VVS-STANDPUNTEN	2
2. BALANS NIEUW ACCREDITATIEVOORSTEL	3
2.1. PROCEDURE	3
2.2. INSTELLINGSKRITIEK OP HET HUIDIGE STELSEL	3
2.3. INSTELLINGSVISIE OP HET NIEUWE VOORSTEL	3
2.4. HET NIEUWE ACCREDITATIEVOORSTEL ONDER DE LOEP	4
2.4.1. Interne kwaliteitszorgcultuur	4
2.4.2. Vergelijkbaarheid	5
2.4.3. Onafhankelijkheid	5
2.4.4. De gevaren van twee snelheden	5
2.4.5. Wijzigingen in het accreditatiekader	6
3. ALTERNATIEVE VOORSTELLEN	6
3.1. OVERHEVELING VAN FACETTEN	6
3.2. VALORISATIE VAN DE VERBETERFUNCTIE	8
3.3. INSTRUMENT VOOR STUDIEKEUZE	9
3.4. INTERNATIONALISERING	9
3.5. DIVERSITEIT	9
4. STUDENTENPARTICIPATIE	10
5. BESLUIT	10

1. INLEIDING

1.1. CONCEPT VAN DIT STANDPUNT

Dit is een standpunt dat ontsproten is uit twee besprekingen in de werkgroep onderwijs en verder bouwt op het recente standpunt 'opleidingsaccreditatie versus instellingsaccreditatie' van mei 2007. Dit standpunt evalueert de voorstellen van de Nederlandse minister van onderwijs over de tweede accreditatieronde, wil een visie voor de ontwikkeling van een nieuw accreditatiestelsel uitbouwen en enkele alternatieven aanreiken .

1.2. BELANG KWALITEITSZORG & ACCREDITATIE

Kwaliteitszorg in het algemeen zorgt ervoor dat de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd wordt. Accreditatie is een keurmerk van de kwaliteit van het hoger onderwijs, oftewel de formele erkenning van de basiskwaliteit zoals vastgelegd door een onafhankelijk orgaan dat de kwaliteit toetst op basis van vooraf vastgelegde minimale kwaliteits- en

niveaureisten. Bij een positieve beoordeling mag een instelling erkende diploma's uitreiken voor deze opleiding en wordt ze gefinancierd door de overheid. Op deze manier worden opleidingen enkel gefinancierd als ze bewezen hebben kwaliteitsvol te zijn.

Accreditatie garandeert niet alleen de basiskwaliteit van onderwijs maar werkt ook kwaliteitsbevorderend. Het is voor instellingen een stimulans om de kwaliteit van het aangeboden onderwijs steeds te bewaken en te verbeteren.

De financiering is echter niet de voornaamste reden waarom een positieve accreditatie zo belangrijk is. Accreditatie verschaft studenten die voor een studiekeuze staan ook duidelijkheid over de opleidingskwaliteit van nieuwe aanbieders in het hoger onderwijs.

Accreditatie bevordert de transparantie en vergelijkbaarheid. Accreditatie zorgt ervoor dat een diploma waardevol is, en dat dit erkend wordt wanneer de studenten die hun diploma na jarenlange studie in de wacht gesleept hebben, gaan solliciteren. Accreditatie faciliteert de mobiliteit van studenten en afgestudeerden en is een noodzakelijke voorwaarde voor de erkenning van buitenlandse diploma's en studieperiodes.

Accreditatie is cruciaal om de kwaliteit van een diploma aan te tonen. Maar dan moet het accreditatiestelsel wel geloofwaardig zijn en blijven. Dat kan alleen als de accreditatie volstrekt onafhankelijk zijn keurmerken uitreikt.

1.3. INTERNATIONALE TENDENS

In Europa bestaan er grote verschillen op het vlak van kwaliteitszorg. In sommige landen staat de kwaliteitszorg nog in de kinderschoenen. In andere landen bestaan er al lang systemen van kwaliteitszorg en is er reeds sprake van een kwaliteitscultuur bij de instellingen. Deze verschillen in cultuur geven aanleiding tot verschillende soorten systemen.

Binnen de Bolognaruimte evolueren heel wat landen van opleidingsaccreditatie richting instellingsaccreditatie. Een systeem met een instellingsaudit is meestal de tussenstap in deze evolutie. Enkele landen hebben al een kwaliteitszorgsysteem van instellingsaccreditatie. Hierbij moet wel de belangrijke bemerking gemaakt worden dat de meeste van deze landen al sinds 20 of zelfs 25 jaar aan kwaliteitszorg doen. De instellingen hadden er decennia de tijd om hun interne kwaliteitszorgcultuur uit te bouwen. Deze traditie bestaat niet in Vlaanderen, de kwaliteitszorg in het hoger onderwijs staat hier nog in zijn kinderschoenen. Anderzijds zijn er ook landen die de omgekeerde stap zetten en recent van een instellingsaccreditatiesysteem terug zijn overgeschakeld op opleidingsaccreditatie.

1.4. BESTAANDE VVS-STANDPUNTEN

VVS had al langer lucht gekregen van de ontwikkeling van een nieuwe accreditieronde. Naar aanleiding daarvan keurde de AV van VVS in mei 2007 het standpunt 'opleidingsaccreditatie versus instellingsaccreditatie' goed. Op dat ogenblik was het Nederlandse voorstel nog niet bekend bij de Vlaamse hoger onderwijsactoren. Het is dus een zeer conceptueel standpunt, dat de uitersten van opleidings- en instellingsaccreditatie tegenover elkaar afweegt en volgende argumentatie opbouwt voor opleidings- en tegen instellingsaccreditatie:

- Aangezien de onderwijskwaliteit in de eerste plaats gaat over de kwaliteit van de lesgevers, werkvormen, werk en evaluatievormen etc., en zich afspeelt op opleidingsniveau is dit het meest aangewezen niveau om de kwaliteit te visiteren en te accrediteren.
- Instellingen zijn geen homogene entiteiten. Aan dezelfde instelling kunnen zowel opleidingen van topkwaliteit als opleidingen met een erbarmelijke kwaliteit naast elkaar bestaan. Bij instellingsaccreditatie zouden die mekaar kunnen compenseren. Daarom is het noodzakelijk dat de opleidingen geaccrediteerd worden. Elke student heeft immers recht op een degelijke opleiding.
- In een systeem van instellingsaccreditatie zou de kwaliteit van de opleidingen enkel nog onrechtstreeks getoetst kunnen worden d.m.v. de doorlichting van het interne kwaliteitszorgsysteem. Maar het is erg moeilijk om te oordelen of een interne kwaliteitszorg die er op papier goed uitziet, ook in alle verschillende faculteiten en opleidingen een degelijke onderwijskwaliteit garandeert.
- Sancties (intrekken van accreditatie en stopzetten financiering) zijn bij instellingsaccreditatie veel minder waarschijnlijk omdat een sluiting veel grotere maatschappelijke repercussies heeft. Dat kan tot gevolg hebben dat de accreditatie minder serieus gebeurt of de politieke druk en beïnvloeding bij een negatieve beoordeling exponentieel stijgt waardoor de onafhankelijkheid in het gedrang komt. En vandaag is de politieke druk bij een negatief oordeel over een opleiding vaak al problematisch.
- Kostenefficiëntie is voor VVS geen argument om het bestaande systeem van opleidingsaccreditatie af te schaffen. De kwaliteit van de opleidingen is van cruciaal belang en kwaliteit heeft nu eenmaal zijn prijs.
- Het is onduidelijk hoe gezamenlijke opleidingen inpassen in een systeem van instellingsvisiteatie en – accreditatie.
- Op een ogenblik dat de aandacht voor het (universitaire) onderwijs sterk onder druk staat en als gevolg van het nieuwe financieringssysteem, rankings, academiseringsproces etc vaak de duimen moet leggen voor onderzoek, is het geen goed idee om de onderwijskwaliteit meer over te laten aan de instellingsautonomie.

- Nu Vlaanderen volop bezig is met de rationalisatie van het opleidingsaanbod (en niet het instellingenaanbod), moet de accreditatie garanderen dat tenminste de slechte en niet de kwaliteitsvolle opleidingen verdwijnen. Bij instellingsaccreditatie is dat veel minder evident.

Opgelet: dit standpunt uit mei 2007 maakt niet de balans op van het nieuwe voorstel voor de tweede accreditatieronde, dat een instellingsaudit met opleidingsaccreditatie combineert.. Dat komt pas aan bod in deel twee van deze nota.

2. BALANS NIEUW ACCREDITATIEVOORSTEL

2.1. PROCEDURE

Momenteel werkt Vlaanderen samen met Nederland voor de accreditatie, namelijk via het onafhankelijke orgaan, de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). Om die reden vinden we het bijzonder ongelukkig dat Nederland eenzijdig en zonder voorafgaandelijk overleg met Vlaanderen, verregaande voorstellen heeft geformuleerd over hoe de tweede accreditatieronde eruit moet zien. Het voorstel van onderwijsminister Plasterk is daardoor nogal sterk geschreven naar de Nederlandse situatie, gevoeligheden en problemen. Indien we verder willen gaan met een gezamenlijk accreditatieagentschap dan is het wenselijk dat de stelsels niet te zeer uiteenlopen. Door de Nederlandse démarche en het gebrek aan overleg, wordt Vlaanderen momenteel in zekere zin voor voldongen feiten gesteld. Dat mag er niet toe leiden dat Vlaanderen zonder meer wordt gedwongen om het Nederlandse voorstel als uitgangspunt te nemen voor elke toekomstige hervorming van het stelsel. VVS vraagt daarom dat de Nederlanders hun besluitvorming stilleggen voor grondig overleg met de Vlaamse hoger onderwijsactoren, kabinet, instellingen én uiteraard ook studentenkoepel, vooraleer er verdere legistische stappen worden gezet. Hiervoor is er immers een principiële akkoord nodig van zowel de Nederlandse als de Vlaamse partners.

2.2. INSTELLINGSKRITIEK OP HET HUIDIGE STELSEL

Om het nieuwe voorstel op zijn merites te beoordelen is het belangrijk om de bestaande kritiek op het huidige stelsel in acht te nemen. De huidige opleidingsaccreditatie stoot bij de instellingen op de volgende bezwaren:

- **Tijd- en geldverslindend:** De procedure is nogal bureaucratisch, brengt veel papierwerk met zich mee en heeft bijgevolg een aanzienlijk kostenplaatje
- **Dubbelwerk:** Bepaalde onderwerpen of facetten spelen zich eigenlijk af op instellingsniveau en moeten bijgevolg bij elke opleidingsvisite en accreditatie opnieuw worden onderzocht.
- **Verbeterfunctie onder druk:** Er bestaat een zeker gevaar voor *window dressing* waarbij instellingen zich organiseren in functie van de accreditatie en opleidingen in hun zelfevaluatierapporten rooskleuriger voorstellen dan ze eigenlijk zijn.
- **Basiskwaliteit vs. excellentie:** Instellingen zijn vragende partij om niet enkel de basiskwaliteit te beoordelen maar ook de beoordeling 'excellent' in de wacht te laten slepen. Dus een milde vorm van ranking. Vandaag kunnen ze wel al bijzondere kwaliteitskenmerken laten beoordelen (die buiten het gewone accreditatiekader vallen).
- **Rolonduidelijkheid NVAO:** Een andere doorn in het oog van de instellingen, is dat de NVAO zich soms niet houdt aan haar meta-niveau waarbij ze wordt geacht te accrediteren op basis van het visitatierapport van VLIR of VLHORA maar soms zelf ook panels kan sturen naar een opleiding (bijvoorbeeld als er iets niet pluis lijkt of een opleiding beweert de minpunten te hebben weggewerkt).

2.3. INSTELLINGSVISIE OP HET NIEUWE VOORSTEL

De instellingskoepels Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en Vlaamse Hogescholen Raad (VLHORA) hebben elk hun reactie uitgewerkt op het Nederlandse voorstel. Daarin stellen ze dat ze akkoord gaan met de Nederlandse uitgangspunten voor de tweede accreditatieronde. Beide hameren vooral op het belang van een kostenbesparing, en een daling van het bureaucratisch gehalte van het huidige stelsel. De achterliggende reden is dat de instellingen willen evolueren in de richting van instellingsaccreditatie. In dat geval zijn de instellingen zelf volledig verantwoordelijk voor de kwaliteitszorg van hun opleidingen, en bevinden ze zich in een meer veilige positie. In het huidige systeem van opleidingsaccreditatie worden de visitatiecommissies immers erg gevreesd door de instellingen.

VVS probeert in wat volgt haar eigen evaluatie te maken van het Nederlandse tweede rondevoorstel en vertrekt hiervoor vanuit de traditionele instellingskritieken. We geven ineens ook aan op welke punten we deze al dan niet onderschrijven.

- **Kosten-baten analyse en dubbelwerk:** De instellingen dringen erg aan op een kostenbesparing. Het accreditatiesysteem met een instellingsaudit brengt waarschijnlijk veeleer een kostenverschuiving teweeg naar

het instellingsniveau, dan een kostenbesparing. Ook de instellingskoepels denken dat het nieuwe stelsel in het beste geval een financiële status quo betekent. De instellingsfacetten brengen misschien wat tijdswinst maar anderzijds zullen de instellingen door het verdwijnen van het mesoniveau, ook zelf meer tijd en middelen moeten steken in de organisatie van de opleidingsvisitaties. VVS vindt op haar beurt dat de hele kwaliteitszorgcyclus vandaag misschien wel heel wat kost, maar dat een degelijk systeem van kwaliteitszorg en accreditatie, wel een zekere investering mag zijn. De visitatie-accreditatieprocedure levert voor de opleidingen zelf immers ook heel wat nieuw materiaal en kwaliteitswinst op. Dat betekent niet dat er niet kan worden gezocht naar mogelijkheden om de kosten te besparen, zolang deze maar geen effect hebben op de kwaliteit van de accreditatie.

- **Verbeterfunctie:** Het nieuwe voorstel beweert dat het de instellingen meer tijd en vrijheid laat om kwaliteitsverbeteringen door te voeren. Zoals eerder gesteld klopt dit maar gedeeltelijk omdat de instellingen nu ook zelf zullen moeten instaan voor de organisatie van de visitaties van hun opleidingen. In het huidige stelsel situeert zich de kwaliteitsverbeteringscyclus echter in de interactie tussen de interne en externe kwaliteitszorg, het zelfevaluatie-rapport en het vergelijkende visitatierapport dat verbeterpunten oplijst. Het is weinig waarschijnlijk dat het nieuwe stelsel waarin het georganiseerde mesoniveau¹ van VLIR/VLHORA en VBI's een minder uitgesproken rol spelen, de verbeterfunctie beter tot haar recht zal komen. Het is weinig waarschijnlijk dat de huidige interne kwaliteitszorgsystemen van de instellingen voldoende robuust zijn om de verbeterfunctie op hun eentje waar te maken. De belangrijkste kritiek was dat door de opbouw van zelfevaluatie-rapport, visitatierapport naar accreditatiebesluit, opleidingen minder zelfkritisch werden en meer aan windowdressing doen. In het nieuwe stelsel zal visitatie/accreditatie echter ook voortbouwen op het zelfevaluatie-rapport dat de opleiding schrijft. Het voortbouwen van accreditatie op visitatie en op zelfevaluatie is één van de uitgangspunten van de International Standards and Guidelines. Verbetering en verantwoording gaan immers hand in hand. De windowdressing zal mogelijk nog toenemen als de instellingen niet alleen de zelfevaluatie maar ook de externe visitatie zelf meer in handen krijgen. De winst van het nieuwe stelsel voor de verbeterfunctie is onduidelijk en twijfelachtig. Nochtans vindt VVS het wel erg cruciaal dat de verbeterfunctie wordt versterkt.
- **Excellentie vs basiskwaliteit:** In geval van een positieve beoordeling van de instellingsaudit door NVAO, kan er ook een extra kenmerk van excellentie toegekend worden. Voor VVS is het echter prioritair dat de aandacht uitgaat naar het verzekeren van de basiskwaliteit. Bovendien is een excellentielabel voor de volledige opleiding te grof omdat er tussen de verschillende onderwerpen, facetten en beoordelingscriteria allicht nog steeds ook minder goede aspecten zullen zitten. De verschillen in de beoordelingen op de verschillende onderwerpen, facetten en beoordelingscriteria, reikt voldoende interessant én genuanceerder materiaal aan voor wie wil vergelijken. Daarbij is het VVS een raadsel hoe de NVAO met een marginale toets de excellentie van opleidingen zal kunnen vaststellen. Ook voor een visitatiepanel wordt dat een hele klus: het wegvallen van de clusterbeoordeling maakt dat de mogelijkheid tot vergelijking tussen de verschillende aanbieders van dezelfde of verwante opleidingen verdwijnt en excellentie steeds moeilijker valt vast te stellen. Tenslotte denkt VVS dat accreditatie in geen geval mag worden verward met ranking en zich beter beperkt tot het uitreiken van een keurmerk van basiskwaliteit.
- **Rol onduidelijkheid NVAO:** De instellingen vonden dat in het huidige systeem de NVAO soms haar boekje te buiten ging en meer een stempelmachine moet worden die labels uitreikt op basis van een procedurele meta-evaluatie. In het nieuwe stelsel krijgt de NVAO door het wegvallen van het mesoniveau echter een nog centralere rol. Zo wordt de NVAO verantwoordelijk voor de samenstelling van de panels van de instellingsaudit alsook voor het toekennen van het regime van verdiend vertrouwen. De NVAO kan zelf beslissen om een nieuwe audit te starten als ze oordeelt dat het vertrouwen is beschaamd. De NVAO kan een positief oordeel van een panel dat een opleiding onderzocht naast zich neerleggen en zelf overgaan tot een volledige inhoudelijke toetsing. Het verdwijnen van de duidelijke en geïnstitutionaliseerde rol van VLIR/VLHORA/VBI's maakt de rol van de NVAO er niet direct duidelijker op, laat staan minimaler.

In elk geval komt het nieuwe stelsel duidelijk niet tegemoet aan de meest voorkomende instellingskritieken op het huidige stelsel. In dat opzicht is het dus bezwaarlijk een verbetering te noemen.

2.4. HET NIEUWE ACCREDITATIEVOORSTEL ONDER DE LOEP

2.4.1. Interne kwaliteitszorgcultuur

Wat in elk geval positief is aan de Nederlandse bedoelingen en het voorstel van instellingsaudit, die een tussenschakel vormt tussen opleidings- en instellingsaccreditatie, is dat deze de interne kwaliteitszorgcultuur wil bevorderen. Ze doet dat door meer verantwoordelijkheid toe te kennen aan de instellingen zelf inzake de interne én externe kwaliteitszorg voor hun opleidingen. De vraag is of dit de juiste manier is om interne kwaliteitszorg te stimuleren. Het is niet omdat een instelling meer verantwoordelijkheid en vrijheid krijgt, dat ze steeds in staat is om die op een correcte manier aan te wenden. De vraag is met andere woorden of vandaag instellingen reeds over voldoende kwaliteitszorgcultuur beschikken om het nieuwe stelsel te kunnen dragen. De algemeen gedeelde ervaring is doorgaans dat de interne kwaliteitszorg onvoldoende is uitgebouwd op instellingsniveau, de docentenevaluaties en studiedrukmetingen gebeuren niet of staan niet op punt, de werkpunten uit visitatierapporten worden onvoldoende opgevolgd na afloop van de

¹ Microniveau is hier de opleiding en/of instelling, het mesoniveau zijn Vliir, Vlhora of de VBI's, en het macroniveau de NVAO.

visitatie/accreditatie. Bovendien zijn de instellingen niet zelfkritisch genoeg voor de kwaliteit van hun eigen opleidingen. Vlaanderen is dus niet klaar voor een hervorming waarbij het mesoniveau wordt uitgehouden en instellingen de volledige verantwoordelijkheid krijgen over de interne en externe kwaliteitszorg van de opleidingen. Onze hoger onderwijsinstellingen hebben nog niet de vereiste kwaliteitszorgcultuur bereikt om dergelijke verantwoordelijkheid aan te kunnen.

Bovendien hebben hoger onderwijsinstellingen de laatste jaren immers meer en meer autonomie gekregen. Dat leidde niet steeds tot maatregelen die de student ten goede kwamen. Planlastvermindering staat immers op gespannen voet met studentenrechten waarborgen. Het meest gehoorde antwoord op deze kritiek is dat het accreditatiestelsel en kwaliteitszorgsysteem de negatieve effecten van deze deregulatie en decentralisatie moeten opvangen en de studentvriendelijkheid garanderen. Wanneer men nu ook het accreditatiesysteem gaat verlichten dan dreigen de studentenaandachtspunten twee keer de klos te worden.

2.4.2. Vergelijkbaarheid

Bij een instellingsaudit valt de vergelijkbaarheid van gelijkaardige opleidingen bij de visitatie en accreditatie door middel van gelijktijdige beoordeling of clusterbeoordeling weg. Deze vergelijkbaarheid is nochtans cruciaal opdat de visitatiecommissie een evenwichtig en doordacht kwaliteitsoordeel kan vellen. Vaak rijpt het inzicht van de visitatiecommissie over de basiskwaliteit en wat daaraan echt niet voldoet maar nadat er reeds verschillende opleidingen zijn bezocht. De mogelijkheid om gelijkaardige opleidingen die aan meerdere instellingen worden aangeboden onderling te vergelijken wordt op die manier volledig uitgesloten en dat is voor VVS een onaanvaardbare verarming van het stelsel. Omdat je zit met twee regimes waarin instellingen accreditatie aanvragen wanneer het hen uitkomt, valt de clusterbeoordeling in het nieuwe stelsel bijna onmogelijk te organiseren. Dit is echter de grote meerwaarde van het Vlaamse systeem. Het laat de studenten toe een meer onderbouwde en objectieve studiekeuze te maken. De vergelijkbaarheid in een systeem van opleidingsaccreditatie biedt een zeer uitgebreide en onderbouwde vergelijking van de basiskwaliteit. Niet alleen de inhoud van de opleidingsprogramma's, maar ook de studentenvoorzieningen enz. worden daarin opgenomen. Door de vergelijkbaarheid ervaren de instellingen onderling ook een zekere competitie wat de opleidingen aanspoort tot betere prestaties en voortdurende kwaliteitsverbetering. Dit is dus veel relevanter dan de hitparade van topkwaliteit die rankings leveren of het toevoegen van een excellentielabel dat niet op vergelijking is gebaseerd.

Bovendien laat de vergelijkbaarheid toe dat de gelijkaardige opleidingen leren van elkaars *good practices*. Dit werkt zeker kwaliteitsbevorderend, het zou een verarming van de kwaliteitszorg betekenen als dit vergelijkend aspect verloren zou gaan.

Samen met de vergelijkbaarheid dreigt ook het georganiseerde mesoniveau te verdwijnen als het middel om van kwaliteitszorg en bewaking in het hoger onderwijs ook een collectieve verantwoordelijkheid te maken.

2.4.3. Onafhankelijkheid

Bij de opleidingsevaluaties, georganiseerd door de instellingen zelf, kan de onafhankelijkheid niet gegarandeerd worden. Het voorgestelde systeem is niet conform met de vereisten voor een goede kwaliteitszorg. Die werden geformuleerd in de 'European Standards and Guidelines' (ESG). Op twee manieren komt de onafhankelijkheid in het gedrang. Enerzijds worden de instellingen zelf verantwoordelijk voor de samenstelling van de panels die hun opleidingen moeten visiteren. Die moeten wel voldoen aan enkele procedurele voorwaarden, maar de kans op vriendjespolitiek wordt veel groter. Bovendien zal de instelling zelf ook instaan voor de betaling van de panelleden, wat hun onafhankelijkheid nog doet toenemen. Hetzelfde dreigt te gebeuren wanneer de instelling zelf de pen voert voor het uitschrijven van het visitatierapport. Omdat er voor elke opleiding afzonderlijk een panel wordt samengesteld verdunt de spoeling en stijgt het risico dat deze niet steeds door (internationaal) gerenomeerde experts worden bevolkt. Op die manier dreigt het visitatieproces aan kwaliteit in te boeten. Anderzijds wordt de instelling zelf ook verantwoordelijk voor de organisatie en coördinatie van de opleidingsvisitatie. Waar deze vandaag nog gebeurt door stafmedewerkers van VLIR en VLHORA die ook de redactie op zich nemen van het rapport, zal een delegatie aan de instellingen het professionalisme, de kwaliteit en onafhankelijkheid niet ten goede komen. Tenslotte is nog maar de vraag op welke manier een marginale toets het meest geschikte instrument is om de procedure en inhoudelijke problemen als gevolg van een gebrek aan onafhankelijkheid naar boven te spitten.

Wanneer de onafhankelijkheid niet gegarandeerd kan worden, is kwaliteitszorg een maat voor niets.

2.4.4. De gevaren van twee snelheden

Het nieuwe systeem gaat uit van twee verschillende regimes. Instellingen waarvan men heeft vastgesteld dat ze voldoende kwaliteit halen, genieten conform het proportionaliteitsbeginsel voor de komende 6 of 8 jaar het regime van verdiend vertrouwen en marginale toetsing van opleidingen. Andere instellingen die dat vertrouwen niet verdienen, vallen onder het reguliere systeem. Echter wordt ook hier de gestructureerde verantwoordelijkheid van het mesoniveau en tussenschot van VLIR/ VLHORA/ VBI's uitgehouden en zullen ook deze instellingen zelf de opleidingsvisitaties moeten organiseren. Dat is weinig consequent en allicht niet zonder gevaar. Een fundamentele vraag is of accreditatie als officiële keurmerk van basiskwaliteit zichzelf niet ondermijnt door het instellingslandschap op te splitsen in twee snelheden op gebied van kwaliteitszorg. Op zijn minst zullen de opleidingen uit de instellingen die een positieve audit doorliepen de perceptie meekrijgen van hoogstaandere kwaliteit te zijn. Maar ook het regime van verdiend vertrouwen is niet zonder gevaar. Deze instellingen zullen immers minder investeren in verdere kwaliteitsverbeteringen. De wet van de

vertragende voorsprong kan als gevolg hebben dat het kwaliteitsniveau in de opleidingen hier snel keldert. En dan is de vraag maar of een marginale toetsing dat voldoende kan rechttrekken.

2.4.5. Wijzigingen in het accreditiekader

Een voordeel aan dit nieuwe accreditatievoorstel zou een uitgebreidere programma-evaluatie zijn waardoor meer energie kan worden gestoken in het invullen en copy-pasten van lijstjes en meer in de onderwijsvernieuwing zelf. Het voorstel uit Nederland wijzigt het accreditiekader grondig door enkele facetten instellingsbreed te onderzoeken en niet langer op opleidingsniveau.

VVS begrijpt dat bepaalde facetten vandaag vaak dezelfde antwoorden vergen voor de verschillende opleidingen aan de instelling. Een aantal zaken op instellingsniveau bekijken, kan de werkdruk en bureaucratie in de opleidingen dus zeker verlichten. VVS stelt verder welke facetten op instellingsniveau beoordeeld kunnen worden. Men moet hiermee echter zeer voorzichtig te werk gaan: de kwaliteit van de opleidingsevaluatie mag niet in het gedrang komen, de meeste facetten blijven opleidingsgebonden.

VVS is echter bezorgd over het Nederlandse voornemen om de onderwijsinhoud een prominentere plaats te laten innemen in het accreditiekader, vooral omdat deze ten koste zou gaan van de procesmatige aspecten. VVS begrijpt dat Nederland momenteel erg in de ban is van het debat tussen kennen en kunnen en na jarenlang in verhouding misschien teveel aandacht te hebben geschonken aan competenties en te weinig aan de inhoud, nu een correctie wil doorvoeren. Maar de Vlaamse situatie vertrekt van een totaal andere uitgangspositie. Voor VVS zijn onderwijsniveau en onderwijsproces even belangrijk en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Facetten zoals het afstemmen tussen vormgeving en inhoud, de beoordeling en toetsing, de studeerbaarheid en onderwijsrendement blijven ook vandaag vaak nog enorme pijnpunten in de Vlaamse opleidingen en mogen dus geenszins verdwijnen in het nieuwe kader. Anderzijds is ook de interne kwaliteitszorgcultuur vaak nog weinig ontwikkeld. Opnieuw sterker gaan focussen op inhoud en niveau dreigt de aandacht van deze knelpunten verder af te leiden.

3. ALTERNATIEVE VOORSTELLEN

Het Nederlandse voorstel voor de tweede ronde van de accreditatie kan de Vlaamse student dus niet bekoren. Enerzijds omdat het nieuwe stelsel niet tegemoet komt aan de (soms) terechte kritieken die de instellingen leveren op het huidige stelsel. Anderzijds houdt het nieuwe voorstel ook heel wat nieuwe gevaren in. Zo zijn onze instellingen en hun interne kwaliteitszorgcultuur totaal niet klaar om meer verantwoordelijkheid op te nemen, betekent het nieuwe voorstel op heel wat punten ook een achteruitgang: de vergelijkbaarheid verdwijnt samen met de clusterbeoordeling, de onafhankelijkheid van de externe kwaliteitszorg staat op de helling en er worden twee stromen en kwaliteitsniveaus ingevoerd in het hoger onderwijslandschap.

De enige positieve elementen uit het Nederlandse voorstel zijn dat men de kwaliteitszorgcultuur wil bevorderen – al doet men dat op de verkeerde manier. Anderzijds is het ook positief dat de kosten en administratieve lasten voor de opleidingen kunnen verminderen door enkele zaken ook op instellingsniveau te onderzoeken. VVS benadrukt echter dat deze tijdswinst ook kan zonder het stelsel van opleidingsaccreditatie dermate drastisch te wijzigen. Er kunnen, aanvullend op de opleidingsaccreditatie, enkele zaken worden bekeken op instellingsniveau zonder dat dit moet leiden tot een apart regime.

VVS pleit voor het behoud van het drietrappssysteem (dus met een uitgesproken rol voor het georganiseerde mesoniveau Vliir-Vlhora) om de onafhankelijkheid van de externe kwaliteitszorg te bewaken. Ook de marginale toets zou de nadelen niet kunnen opvangen van het verdwijnen van een gestructureerd mesoniveau. Het levert bovendien te weinig garantie dat er een basiskwaliteit aanwezig is.

VVS is sterk gekant tegen de opsplitsing in twee verschillende regimes die aanleiding geven tot een grondig verschil in behandeling: het regime van verdiend vertrouwen en het reguliere.

We pleiten daarom voor een drietrappssysteem waarbij de opleidingen grondig worden gevisiteerd door VLIR/VLHORA en al dan niet geaccrediteerd door de NVAO. Daarnaast is er een instellingsaudit mogelijk voor enkele facetten. Ook voor deze moet de visitatie gebeuren door een gestructureerd mesoniveau en de accreditatie door de NVAO. Deze instellingsaudit is er ter aanvulling en niet ter vervanging van de aspecten die grondig inhoudelijk moeten worden onderzocht op opleidingsniveau, en dat zowel door het meso als het macroniveau.

3.1. OVERHEVELING VAN FACETTEN

De facetten die op opleidingsniveau gehouden worden volgens het voorstel, wat volgens VVS ook zo moet blijven, zijn:

- **ambitie** van de opleiding, vertaald in domeinspecificiteit, niveau en oriëntatie
- **resultaten** van de opleiding, vertaald in gerealiseerd niveau en rendement
- **kwaliteit van de staf**, in opleiding, ervaring en kwalificaties voor het onderwijs
- **inhoud en actualiteit** van de opleiding zelf.

Bij de facetten die de Nederlanders op instellingsniveau willen organiseren willen we een voorbehoud maken bij de examencommissies. Functioneren, beoordelingskwaliteit en toetsing zijn immers zaken die doorgaans er van commissie tot commissie sterk verschillen.

Er zijn inderdaad een aantal facetten die op instellingsniveau bekeken kunnen worden. Maar de enkel de bovenvermelde facetten op opleidingsniveau bekijken, is voor VVS onvoldoende. Een overzicht van de structuur van de beoordeling: 6 onderwerpen, elk onderverdeeld in facetten. Deze facetten worden nog eens onderverdeeld in criteria, die aangegeven worden indien een verdere splitsing noodzakelijk is. Bij de facetten die automatisch op opleidingsniveau gehouden worden, wordt dat zo aangegeven bij de motivatie.

Onderwerp	Facet	Niveau	Motivatie
1. Doelstelling van de opleiding	1.1. Niveau en oriëntatie	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau (zie boven)
	1.2. Domeinspecifieke eisen	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
2. Programma	2.1. Relatie doelstellingen en inhoud	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.2. Eisen professionele en academische gerichtheid	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.3. Samenhang programma	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.4. Studeerbaarheid	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.5. Afstemming vormgeving en inhoud	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.6. Beoordeling en toetsing	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.7. Masterproef	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.8. Stage en/of eindwerk	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	2.9. Toelatingsvoorwaarden	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
3. Inzet van personeel	3.1. Kwaliteit personeel: hierbij pleit VVS voor de opname van beoordelingscriteria gericht op de onderwijskwaliteiten en uitgedrukt in bijvoorbeeld bewijzen van pedagogische bekwaamheid.	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau Hier zou je wel de personeelskwaliteit van de centrale administraties en voorzieningen kunnen opnemen op instellingsniveau.
	3.2. Eisen professionele/academische gerichtheid	Opleiding	Dit sluit aan bij de kwalificaties van het personeel, dus opleidingsniveau
	3.3. Kwantiteit personeel	Instelling en opleiding	Dit is personeelsbeleid waarvan het opleidingsniveau in acht genomen moet worden, maar dat ook op instellingsniveau gevoerd kan worden en ook op dit laatste niveau beoordeeld. Daarnaast kan de staf/studentratio sterk verschillen per opleiding en moet dit dus ook nog per opleiding worden bekeken.
4. Voorzieningen	4.1. Materiële voorzieningen (a): -huisvesting -instellingsbrede onderwijsruimten, bibliotheekvoorzieningen, zelfstudiecentra en computerfaciliteiten	Instelling	Huisvestingsbeleid mag zeker naar het instellingsniveau verschoven worden – al moet hier worden toegevoegd deze aan de hogescholen onder aparte vzw's vallen. Ook de bibliotheekruimten enz. die gericht zijn op alle studenten (dus bv. niet met een literatuurbestand voor een bepaalde opleiding(sgroep)). Al speelt hier vaak de afstand tot bepaalde voorzieningen vaak een rol en verschilt dit per campus.
	4.1. Materiële voorzieningen (b): de rest van de materiële voorzieningen zijn opleidingsgebonden	Opleiding	Omvang en kwaliteit van de andere materiële voorzieningen zijn aangepast aan de doelstelling van de opleiding, en moeten dus blijvend op opleidingsniveau beoordeeld worden (bv. een bibliotheek, kunstatelier, practicumruimte gericht op een

			bepaalde opleiding(sgroep)).
	4.2.Studiebegeleiding (a): -psychosociale begeleiding -studiebegeleiding door centrale diensten (faalangst, studiemethode en planning..) -informatie aan potentiële studenten enz. door de centrale diensten -informatie en advisering tijdens de opleiding door centrale diensten -begeleiding internationale uitwisseling voor huisvesting enz. op instellingsniveau	Instelling	Deze elementen kunnen op instellingsniveau beoordeeld worden, aangezien de voorzieningen en het beleid hiervoor zich op dat niveau bevinden. Hier moet laagdrempeligheid en toegankelijkheid echter een belangrijk aandachtspunt zijn. Deze moet per campus bekeken worden.
	4.2.Studiebegeleiding (b): -de informatie aan potentiële studenten door opleiding, net als de informatie en advisering tijdens de opleiding en de studiebegeleiding tijdens de opleiding die door de opleiding voorzien worden. -inhoudelijke studiebegeleiding - ombudsfunctie -studietrajectbegeleiding -begeleiding internationale uitwisseling voor opleidingstraject enz. op opleidingsniveau.	Opleiding	Deze elementen moeten blijvend op opleidingsniveau beoordeeld worden, omdat ze op dit niveau aangereikt worden. Dat geldt tevens voor de ombudsfunctie en de studietrajectbegeleiding (omdat dit zo gedetailleerd en opleidingsspecifiek is).
5.Interne kwaliteitszorg	5.1.Evaluatie Resultaten (a)	Instelling	Het instellingsbrede kwaliteitsbeleid kan op instellingsniveau, bv. ook een docentenevaluatie, wetenschappelijke methode en organisatie van studiedrukmetingen.... Deze moeten als aparte beoordelingscriteria worden opgenomen in het accreditatiekader.
	5.1.Evaluatie Resultaten (b)	Opleiding	De puur opleidingsgebonden evaluatie blijft op dat niveau bestaan, om korter op de bal te kunnen spelen.
	5.2.Maatregelen tot verbetering: hierbij moet ook de opvolgingsstructuur worden verbeterd waarbij de opleiding aangeeft hoe ze met kritieken en werkpunten zal omgaan in de toekomst om deze te verbeteren.	Opleiding/ Instelling	Het zijn de opleidingen die verbeterd moeten worden, behalve wanneer aangegeven werd dat de beoordeling op instellingsniveau plaatsvindt.
	5.3.Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	Opleiding/ Instelling	De betrokkenheid van studenten enz. voor het beleid op instellingsniveau kan op dat niveau geëvalueerd worden, de betrokkenheid op opleidingsniveau, moet ook op dat niveau beoordeeld worden.
6.Resultaten	6.1.Gerealiseerd niveau	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau
	6.2.Onderwijsrendement	Opleiding	Automatisch op opleidingsniveau

3.2. VALORISATIE VAN DE VERBETERFUNCTIE

Het ontbreken van een goedwerkende verbeterfunctie is een grote lacune in zowel het huidige systeem, als in het nieuwe Nederlandse voorstel. Nochtans is een goede follow-up procedure een van de punten uit de ESG. Dit is essentieel om er voor te zorgen dat het kwaliteitszorgsysteem niet enkel de basiskwaliteit garandeert, maar ook werkelijk een motor voor kwaliteitsverbetering is. Om van het accreditatieproces geen achtjaarlijkse zweep te maken waarbij aan

windowdressing gedaan wordt en de verbeterfunctie niet optimaal ingevuld wordt, alsook om de interne kwaliteitszorgcultuur van de instelling te stimuleren, doet VVS een alternatief voorstel.

Het systeem van opleidingsaccreditatie is immers de beste garantie voor een degelijk kwaliteitssysteem, maar men mag niet voorbijgaan aan de bestaande kritieken. Er is wel het beoordelingscriterium in het accreditatiekader dat peilt naar de manier waarop eventueel negatieve punten zullen worden opgevolgd en weggewerkt, maar de praktijk wijst uit dat dit veruit onvoldoende is. Na de visitatie en vooral na de accreditatie, blijven opleidingen vaak weer jaren op hun lauweren rusten tot de nieuwe visitatie weer moet worden voorbereid in het zelf evaluatierapport. Instellingen schieten immers vaak maar in gang onder de externe druk van visitatie/accreditatie. Daarom stelt VVS voor om een tussentijdse evaluatie in te voeren, die moet onderzoeken of de elementen ter verbetering uit de visitatierapporten worden opgevolgd en vruchten afwerpen. Voor de duidelijkheid: op deze tussentijdse evaluatie volgt geen accreditatie, het is slechts een visitatie-light die vooral inzoomt op de elementen waarvoor dat nodig is. Er is dus niet onmiddellijk een sanctie aan verbonden door accreditatie. De verbeterfunctie komt hier volop tot zijn recht.

Concreet kan men in een systeem van accreditatie om de 8 jaar een tussentijdse evaluatie/visitatie na 4 jaar invoeren van de verbeterelementen die het uitgebreide en volledige rapport aangaf. De voorgangers van de visitaties vonden ook plaats op regelmatigere basis (om de vier jaar). Met de tussentijdse beperkte externe visitaties kan men ook vermijden dat de NVAO stelselmatig panels moet afsturen op de opleidingen die beweren zich substantieel te hebben verbeterd op de negatieve punten uit het visitatierapport. De NVAO kan zich dan baseren op het rapport van de light-visitatie. Zo komt het voorstel ook tegemoet aan de kritiek op de rolonduidelijkheid tussen het meso en het macroniveau in het huidige stelsel. Op die manier wordt kwaliteitszorg en verbetering een permanentere en frequenter gegeven zonder dat dit veel bijkomende planlast oplevert.

Een ander alternatief is de invoering van een accreditatie om de 12 jaar, met een uitgebreide visitatie elke 6 jaar. Zo wordt de cyclus korter, kan men korter op de bal spelen en wordt het systeem voor een deel verlicht.

3.3. INSTRUMENT VOOR STUDIEKEUZE

Een ander punt uit de ESG waar er in Vlaanderen nog werk aan is, is de rapportering. De ESG stellen dat de rapporten van externe kwaliteitszorg gepubliceerd moeten worden en ze in een stijl geschreven moeten worden die duidelijk leesbaar is voor het vooropgestelde lezerspubliek. Beslissingen, opmerkingen en aanbevelingen moeten makkelijk te vinden zijn in de rapporten. Voor VVS moeten de visitatierapporten een instrument voor studiekeuze worden. De rapporten bevatten een massa interessante informatie voor potentiële studenten. De bevindingen van het visitatiepanel zouden dan ook op een manier gepresenteerd worden dat ze de informatie die belangrijk is bij studiekeuze duidelijk aanreiken. Momenteel vinden maar weinig (potentiële) studenten hun weg naar deze informatie en het is jammer dat daardoor een waardevolle informatiebron verloren gaat. Deze rapporten leesbaar maken voor mensen die een studiekeuze moeten maken, lijkt ons meer waardevol en efficiënt dan het uitwerken van nieuwe rankingsystemen, die pretenderen dezelfde doelstelling te hebben.

3.4. INTERNATIONALISERING

Een punt dat te weinig aan bod komt in het bestaande accreditatiekaders is de internationalisering van de opleidingen. Momenteel wordt internationalisering enkel facultatief gecontroleerd als bijzonder kwaliteitskenmerk. Internationalisering mag niet enkel afhangen van de goodwill van de instellingen. Het heeft betrekking op uitwisseling van personeel, de internationale invalshoek in het curriculum, het onthaalbeleid ten aanzien van buitenlandse studenten en de manier waarop uitwisselingen worden ondersteund en gestimuleerd vanuit opleiding...Hoewel de hoger onderwijs actoren allemaal de mond vol hebben van internationalisering, is er in de meeste instellingen amper sprake van een internationaliseringscultuur. Tot deze vaststelling kwam ook de Vlor in haar internationaliseringsadvies. Daarom moet dit een vast onderdeel van het accreditatiekader worden.

3.5. DIVERSITEIT

Een belangrijke parameter voor kwalitatief hoger onderwijs is de aanwezige diversiteitsgraad, en dit zowel in het studenten- als ook in het docentenkorps. Onderwijsinstellingen die er in hun onderwijsproces in slagen om de negatieve invloed van ongelijke startkansen en achterstellingsmechanismen te compenseren en gelijke kansen op doorstroom en uitstroom te realiseren, geven blijk van een kwaliteitsvol onderwijsproces. In het wetenschappelijk onderzoek zorgt diversiteit in het academisch korps voor verschillende/diverse invalshoeken. Een breder perspectief zorgt voor extra en vernieuwende inzichten op de werkelijkheid en werkt in die zin verrijkend en bevordert de kwaliteit van het onderzoek. De aanwezige diversiteit leidt tot een verrijking van het onderwijslandschap en de wetenschappelijke activiteit.

Daarom moet ook diversiteit een aandachtspunt worden in het kwaliteitszorgproces. Het moet worden mee genomen in de accreditatiekaders.²

² Dit punt zal verder worden uitgewerkt op het grote VVS-diversiteitscongres! Allen daarheen!

4. STUDENTENPARTICIPATIE

Het spreekt voor zich dat de meerwaarde van de 'andere' ervaringsdeskundige expertise die de student biedt, op alle niveau's moet gewaarborgd worden. Dat betekent dat de studenten actief betrokken moeten worden bij de permanente interne kwaliteitszorg, en bij het schrijven van het Zelfevaluatie-rapport dat de opleiding voorbereidt. Ook het Nederlandse voorstel voor een nieuwe accreditatieronde stelt dat er een student in het panel moet zitten die de opleiding beoordeelt. Het belang daarvan wil VVS expliciet onderschrijven. Net als in de huidige visitatiecommissies. Ook de instellingsaudit, als die er toch zou komen, moet minstens één student onder haar leden hebben.

Momenteel is er echter in de panels Toets Nieuwe Opleiding (TNO), die de nieuw op te richten opleidingen beoordelen, geen plaats voor een student voorzien. Nochtans wordt dit in de externe *peer review* van NVAO aangekaart als een grote lacune. Net als de visitatiecommissies zou een panel TNO een student moeten bevatten. Dat dit niet zo is, is zeer bizar. Een student zou niet kunnen oordelen over een opleiding die hij/zij nog niet gevolgd heeft, aangezien deze nog niet bestaat. Waarom gaat dit dan wel bij unieke, bestaande opleidingen? Een student zit immers nooit in het panel van zijn/haar eigen opleiding. Ook voor het panel TNO is de meerwaarde van de studentensvisie op zijn plaats.

Wat ook duidelijk moet zijn, is dat een student met een perfect afgelegd studieparcours niet noodzakelijk de grootste meerwaarde biedt. Soms wordt gesteld dat alleen de modelstudenten een degelijke beoordeling van een opleiding kunnen aanbieden. VVS stelt daartegenover dat studenten die juist geen modelstudent zijn, vanuit hun ervaring met de moeilijkere doorstroom en de eventuele tekorten in studiebegeleiding enz., ook fundamentele pijnpunten kunnen aankaarten. Het moet immers de bedoeling zijn om ervoor te zorgen dat alle studenten erin slagen hun diploma te behalen.

Ten slotte wil VVS een gebrek aan studentenparticipatie op beleidsniveau aanklagen. De externe *peer review* van NVAO stelt dat de *stakeholders*, in het bijzonder de studenten, onvoldoende betrokken worden in NVAO. Daarom oordeelt de *review* dat studentenparticipatie in de 'General Board' van NVAO verankerd moet worden. Ook VVS vindt dit een ernstige tekortkoming voor het beleid van NVAO en de betrokkenheid van het studentenperspectief daarin. Daarom moet er een student zetelen in de 'General Board' van NVAO.

5. BESLUIT

Principieel is VVS tegen instellingsaccreditatie en voor behoud van opleidingaccreditatie. Ook het nieuwe Nederlandse voorstel, dat een soort van tussenvorm zou moeten zijn, kan ons niet bekoren. Het komt onvoldoende tegemoet komt aan de vaakgehoorde kritieken op het huidige stelsel van pure opleidingsaccreditatie. Het is niet echt een kostenbesparing, de verbeterfunctie verslechtert zelfs in plaats van te worden versterkt, de rolonduidelijkheid mbt de NVAO zal nog toenemen.

VVS ziet verder ook enkele nadelen aan het voorstel. We onderschrijven wel de doelstelling om de interne kwaliteitszorg te versterken. Toch vrezen we dat de interne kwaliteitszorgcultuur in de meeste instellingen te weinig is uitgebouwd dit voorstel te doen werken. Zo merken we dat vaak de docentenevaluaties nog niet op punt staan, er meestal geen goed systeem van studiedrukmeting is en werkpunten uit visitatierapporten te weinig worden opgevolgd. Verder zou met systeem de vergelijkbaarheid, die ontstaat doordat alle gelijkaardige opleidingen gelijktijdig gevisiteerd en geaccrediteerd, wegvallen. Dit is nochtans één van de grote voordelen van het huidige Vlaamse systeem. VVS stelt zich ook vragen bij de onafhankelijkheid wanneer instellingen zelf verantwoordelijk worden voor de samenstelling van de visiterende panels en de organisatie van de opleidingsvisitatie. Dit is niet alleen problematisch, het is tevens in strijd met de European Standards and Guidelines die op Europees niveau zijn afgesproken en die essentieel zijn voor Europese erkenning. Verder vreest VVS dat het nieuwe voorstel met twee verschillende regimes een kwaliteitszorg met twee snelheden zal creëren. Dit kan zelfs het keurmerk van accreditatie ondermijnen.

VVS ziet wel een voordeel in het herbekijken van de accreditatiekaders en zo enkele facetten van opleidings- naar instellingsniveau over te hevelen. Zo kan dubbelwerk vermeden worden en komt er meer ruimte vrij voor een grondige programma-evaluatie. Hier moet wel omzichtig mee worden omgesprongen aangezien de meeste facetten een weerslag hebben op opleidingsniveau. Verder mag het procesmatige aspect niet naar de achtergrond verschoven worden.

VVS is dus niet gewonnen voor het voorstel en pleit voor het behoud van het drie-trapssysteem en tegen het invoeren van het regime van verdiend vertrouwen met slechts marginale toesting. Na een grondige evaluatie van het nieuwe Nederlandse voorstel, komen de Vlaamse studenten zelf tot enkele voorstellen. VVS pleit wel voor een vorm van instellingsaudit, maar deze valt ook onder het drie-trapssysteem en is enkel ter aanvulling van opleidingsvisitatie en accreditatie en niet ter vervanging. De meeste facetten moeten op opleidingsniveau bekeken worden.

Verder pleit VVS voor een valorisatie van de verbeterfunctie. Dit is essentieel om tot permanente kwaliteitsverbetering te komen. Daarom stelt VVS een tussentijdse evaluatie, een soort light-visitatie, voor die moet nagaan of er vooruitgang wordt gemaakt op de verbeterpunten uit het visitatierapport. Deze wordt uitgevoerd door de Vlir/Vlhora na vier jaar en moet ook het probleem met de rolonduidelijkheid van de NVAO oplossen.

Daarnaast moet de rapportering verbeteren zodat de visitatierapporten een instrument bij de studiekeuze kunnen worden. Tenslotte moet er in de accreditatiekaders meer aandacht komen voor internationalisering en diversiteit. Deze mogen niet vrijblijvend zijn.